

REFERENCES:

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. (2012, April 13). [Criminal Procedure Code of Ukraine]. Zakon Ukrainy №4651-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17> [in Ukrainian].
2. Vapniarchuk, V.V. (2015). Dopustymist dokaziv (dokazuvannia) v praktytsi Yevropeiskoho Sudu. [Admissibility of evidence (proving) in the practice of the European Court]. *Publichne pravo*. №2. 177–183. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_2_25 [in Ukrainian].
3. Rishennia u spravi Schenk v. Switzerland. (1988, July 12) [Decision in the case of Schenk v. Switzerland]. Yevropeiskyi sud z prav liudyny. Retrieved from: <https://hudoc.echr.coe.int> [in English].
4. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod. (1950, November 4). [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_004 [in Ukrainian].
5. Pro yevropeiski orderi na prediavlennia dokaziv ta yevropeiski orderi na zberezhennia elektronnykh dokaziv u kryminalnomu provadzhenni ta dlia vykonannia pokaran, poviazanykh z pozbavlenням volii, pislia kryminalnoho provadzhennia. (2023, July 12). [On European Production Orders and European Preservation Orders for electronic evidence in criminal proceedings and for the execution of custodial sentences following criminal proceeding]. *Rehlament (IeS) 2023/1543*. Retrieved from: <https://eurlex.europa.eu/eli/reg/2023/1543/oj> [in English].
6. Pro pryznachennia zakonnykh predstavnykiv z metoiu zboru elektronnykh dokaziv u kryminalnomu provadzhenni. (2023, July 12). [On the appointment of legal representatives for the purpose of gathering electronic evidence in criminal proceedings]. *Dyrektyva 2023/1544*. Retrieved from: <https://eurlex.europa.eu/eli/dir/2023/1544/oj> [in English].
7. Rozvidka z vidkrytykh dzherel (Open-source intelligence - OSINT). (2023). [Open-source intelligence (OSINT)]. Retrieved from: <https://www.maxzosim.com/rozvidka-z-vidkritikh-dzherel-osint/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 12.11.2025

УДК 343.34

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-19-151-156

Олійничук Роман Петрович,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності

Західноукраїнського національного університету

r.oliynychuk@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-4228-1384

АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РОЛЬ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті розглянуто сутність та значення аналітичної діяльності поліції в умовах воєнного стану. Обґрунтовано, що воєнна ситуація вимагає нових підходів до організації інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності. Визначено роль кримінального аналізу як основного інструменту прийняття управлінських рішень, прогнозування злочинності та формування ефективних стратегій протидії правопорушенням. Акцентовано на необхідності розвитку методологічних засад аналітичної діяльності, удосконалення інформаційних систем, підготовки висококваліфікованих аналітичних кадрів. Окреслено перспективи впровадження сучасних цифрових технологій, штучного інтелекту та аналітики великих даних у діяльність поліції. Зазначено, що аналітична діяльність у воєнний період стає стратегічним інструментом забезпечення безпеки, координації дій та управління ризиками у сфері правопорядку. Встановлено, що воєнний стан зумовлює суттєві трансформації у структурі злочинності, що, своєю чергою, потребує адаптації аналітичних методів і підходів. З'ясовано, що ефективна аналітична діяльність можлива лише за умови розвитку сучасної інформаційно-аналітичної інфраструктури, удосконалення системи обміну даними між підрозділами, підвищення рівня професійної підготовки аналітичних кадрів та впровадження інноваційних технологій.

Ключові слова: аналітична діяльність, поліція, воєнний стан, кримінальний аналіз, інформаційно-аналітичне забезпечення, прогнозування злочинності, цифровізація, управління безпекою.

Oliynychuk R. ANALYTICAL ACTIVITIES OF THE POLICE UNDER MARTIAL LAW: THE ROLE OF CRIMINAL ANALYSIS AND DEVELOPMENT PROSPECTS

The article examines the essence and significance of police analytical activities under martial law. It substantiates that wartime conditions require new approaches to organizing information and analytical support for law enforcement operations. The role of criminal analysis is defined as a key instrument for decision-making, crime forecasting, and the development of effective crime prevention strategies. The study emphasizes the importance of methodological advancement in police analytics, improvement of information systems, and professional training of analytical personnel. The prospects for implementing modern digital technologies, artificial intelligence, and big data analytics in police work are outlined. It is noted that analytical activity under martial law becomes a strategic tool for ensuring security, coordinating actions, and managing risks within the system of law and order. It has been established that martial law causes significant transformations in the structure of crime, which, in turn,

Випуск 19. 2025

© Р.П.Олійничук, 2025

requires the adaptation of analytical methods and approaches. It was found that effective analytical activities are possible only with the development of a modern information and analytical infrastructure, improvement of the data exchange system between departments, improvement of the level of professional training of analytical personnel, and introduction of innovative technologies.

Keywords: analytical activity, police, martial law, criminal analysis, information and analytical support, crime forecasting, digitalization, security management.

Постановка проблеми. У сучасних умовах воєнного стану в Україні система забезпечення національної безпеки та правопорядку зазнає безпрецедентного навантаження. Поліція як центральний елемент внутрішньої безпеки виконує не лише традиційні завдання із запобігання та розкриття злочинів, але й бере участь у забезпеченні обороноздатності держави, реагуванні на воєнні загрози, підтриманні громадського порядку у прифронтових регіонах, евакуаційних заходах тощо. У таких умовах особливої актуальності набуває аналітична діяльність поліції, що дозволяє прогнозувати криміногенну ситуацію, виявляти закономірності злочинності та оптимізувати управлінські рішення.

Воєнні реалії значно трансформували структуру злочинності: зросла кількість злочинів проти власності, військових злочинів, фактів колабораційної діяльності, незаконного обігу зброї. Водночас спостерігається зниження рівня традиційних злочинів у регіонах активних бойових дій через евакуацію населення та посилений контроль. Усе це потребує якісно нового підходу до аналізу криміногенної ситуації, який би базувався на інтеграції даних, цифрових технологій і стратегічного мислення.

Кримінальний аналіз як складова аналітичної діяльності поліції в умовах воєнного стану набуває стратегічного значення. Він дозволяє не лише виявляти зв'язки між злочинами та правопорушниками, а й прогнозувати ризики, планувати оперативні заходи, підвищувати ефективність використання сил та засобів. У країнах ЄС та НАТО кримінальний аналіз є невід'ємною частиною поліцейського менеджменту, що сприяє створенню системи «інтелектуальної поліції» (intelligence-led policing).

В Україні такі підходи лише формуються, і воєнний стан став каталізатором їх прискореного впровадження.

Виникає низка суперечностей:

- між необхідністю швидкого аналітичного реагування на загрози та обмеженими можливостями збору й обробки інформації;
- між високими вимогами до професійності аналітичних підрозділів і недостатнім рівнем їх підготовки;
- між потребою у цифрових платформах кримінального аналізу та їх фрагментарним впровадженням.

Ці суперечності й зумовлюють наукову проблему – необхідність удосконалення аналітичної діяльності поліції в умовах воєнного стану шляхом розвитку методології кримінального аналізу.

Отже, наукова проблема полягає у визначенні оптимальних підходів до організації, інформаційного забезпечення та розвитку аналітичної діяльності поліції під час воєнного стану.

Її розв'язання сприятиме підвищенню ефективності кримінального аналізу, своєчасному виявленню загроз, формуванню системи превентивного управління безпекою.

Водночас це питання має й практичне значення, оскільки якісний кримінальний аналіз стає основою стратегічного планування діяльності Національної поліції, координації з військовими адміністраціями, службами безпеки та міжнародними партнерами.

Подальший розвиток аналітичної діяльності потребує створення єдиних баз даних, розширення аналітичних центрів, впровадження штучного інтелекту у кримінальний аналіз, підготовки аналітиків нового покоління.

Таким чином, постановка проблеми зводиться до необхідності комплексного осмислення ролі та перспектив розвитку кримінального аналізу в аналітичній діяльності поліції під час воєнного стану, що становить як науковий, так і практичний інтерес для сучасної кримінологічної науки й правоохоронної практики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Деякі питання, що висвітлюють аналітичну діяльність поліції в умовах воєнного стану і зокрема роль кримінального аналізу та перспективи розвитку у своїх працях розглядали українські вчені, такі як Ю.П. Синиціна і О.О. Титаренко, В.П. Маковій та Г.О. Усата, О.М. Гончарук і К.Ю. Ісмайлов, В. Коцуренко, В. Ігнатов та А. Кисельов, Д.Г. Тінін, Д. Олексієнко, Д. Нікішенко, Р. Іващук та А. Кисельов, В.В. Ткаченко, Р.В. Білоус, В.І. Василичук та О.В. Таран, І.А. Федчак, В.В. Моца та інші. Зокрема, Ю.П. Синиціна і О.О. Титаренко у своєму науковому дослідженні розглянули правове регулювання інформаційно-аналітичної діяльності національної поліції [1]. В.П. Маковій, Г.О. Усата акцентували свою увагу на інформаційно-аналітичній підтримці діяльності поліції як складовій частині системи заходів із забезпечення інформаційної безпеки держави [2]. О.М. Гончарук та К.Ю. Ісмайлов у своїй науковій праці розглянули поняття, мету й завдання кримінального аналізу в системі правоохоронних органів України [3]. В. Коцуренко, В. Ігнатов та А. Кисельов акцентували свою увагу на кримінальному аналізі саме у воєнний час [4]. Д.Г. Тінін у своєму науковому дослідженні звернувся до питання про інформаційно-аналітичне забезпечення поліцейських в умовах дії правового режиму воєнного стану, а точніше, про можливості та необхідність координаційних дій поліцейських під час отримання

інформації на тимчасово окупованих та підконтрольних українських територіях [5]. Д. Олексієнко, Д. Нікішенко, Р. Іващук та А. Кисельов у своїй науковій праці дослідили питання штучного інтелекту в кримінальному аналізі [6]. В.В. Ткаченко у своєму науковому дослідженні розглянув основні аспекти кримінологічної характеристики (аналізу) злочинності під час воєнного стану [7]. Р.В. Білоус, В.І. Василичук та О.В. Таран у своєму науковому здобутку приділили увагу використанню методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування [8]. Навчальний посібник І.А. Федчака присвячений теоретичним розробкам та практичним рекомендаціям у сфері кримінального аналізу [9]. В.В. Моца акцентував свою увагу на теоретико-методологічних засадах використання кримінального аналізу оперативними підрозділами правоохоронних органів України [10].

Аналіз наукових праць свідчить, що питання кримінального аналізу розглядаються переважно у контексті мирного часу. Дослідження аналітичної діяльності поліції в умовах воєнного стану майже відсутні, що зумовлює наукову прогалину. Наявна література не повною мірою враховує специфіку воєнного періоду – нестачу ресурсів, динамічність подій, потребу у швидкому реагуванні та адаптації аналітичних методів до військових ризиків.

Незважаючи на досить вагомий та продуктивний науковий здобуток у цьому напрямі, багато аспектів даної проблематики, зокрема питання щодо важливості та доцільності аналітичної діяльності поліції в умовах воєнного стану, а саме роль кримінального аналізу та перспективи розвитку залишаються малодослідженими та спірними, особливо в їхньому практичному застосуванні.

Мета статті – дослідження і визначення важливості та доцільності аналітичної діяльності поліції в умовах воєнного стану, а саме роль кримінального аналізу та перспективи розвитку, необхідності комплексного осмислення ролі та перспектив розвитку кримінального аналізу в аналітичній діяльності поліції під час воєнного стану, що становить як науковий, так і практичний інтерес для сучасної кримінологічної науки й правоохоронної практики з метою їхнього подальшого врахування і застосування в практичній діяльності правоохоронних органів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналітична діяльність поліції є невід’ємною складовою сучасного управління у сфері забезпечення громадської безпеки та протидії злочинності. Вона являє собою системний процес збирання, оброблення, аналізу та узагальнення інформації про стан криміногенної ситуації, що дозволяє формувати обґрунтовані управлінські рішення. У мирний час аналітична робота зосереджується переважно на моніторингу тенденцій злочинності, розробленні профілактичних заходів та оцінюванні ефективності поліцейських підрозділів. В умовах воєнного стану ці завдання ускладнюються з огляду на зростання обсягу оперативної інформації, динамічність подій і необхідність ухвалення рішень у скорочені терміни.

Воєнний стан суттєво змінює контекст функціонування поліції. Вона змушена діяти у середовищі підвищених ризиків, нестабільності та постійного дефіциту ресурсів. Змінюються форми та інтенсивність злочинності, з’являються нові загрози – пов’язані з військовими діями, евакуацією населення, обігом зброї, гуманітарними процесами. Відповідно, аналітична діяльність набуває стратегічного значення, оскільки забезпечує інформаційну основу для ефективного управління силами та засобами поліції, планування оперативно-профілактичних заходів і прогнозування можливих сценаріїв розвитку криміногенної ситуації.

Одним із ключових елементів аналітичної діяльності є кримінальний аналіз. Його сутність полягає у виявленні закономірностей, тенденцій та взаємозв’язків між злочинами, особами правопорушників і середовищем, у якому вони діють. Кримінальний аналіз поєднує методи статистичного, оперативного, просторового й поведінкового дослідження злочинності. У воєнних умовах він перетворюється на універсальний інструмент для оцінки ризиків, планування операцій та формування превентивних стратегій. Аналітичні висновки, сформовані на основі кримінального аналізу, сприяють прийняттю обґрунтованих управлінських рішень і мінімізації людських та матеріальних втрат.

Варто зазначити, що аналітична діяльність поліції під час воєнного стану характеризується підвищеною складністю у зборі даних. Часто інформаційні канали порушуються, а оперативні джерела обмежені. Це потребує впровадження гнучких аналітичних моделей, здатних функціонувати за умов неповноти або фрагментарності даних. Зростає роль стратегічного аналізу, який дає змогу оцінювати не лише поточну ситуацію, а й передбачати довгострокові наслідки окремих тенденцій. Такий підхід дозволяє поліції діяти на випередження, забезпечуючи адаптивність системи безпеки до змін зовнішнього середовища.

Сутність ефективної аналітичної діяльності полягає у поєднанні оперативної інформації, статистичних показників, даних соціологічних досліджень, відкритих джерел та інтелектуального аналізу. Це потребує міжвідомчої координації, налагодженої взаємодії між підрозділами поліції, військовими адміністраціями, службами безпеки та органами місцевого самоврядування. Аналітичні підрозділи виступають центром обробки інформації, формуючи аналітичні звіти, моделі ризиків і рекомендації для керівництва. Таким чином, аналітична діяльність набуває системного характеру та стає основою інтегрованого управління безпекою.

В умовах воєнного стану значно зростає роль технологічних засобів аналітики – автоматизованих баз даних, геоінформаційних систем, систем прогнозування злочинності, елементів штучного інтелекту. Їх використання дозволяє підвищити точність і швидкість аналітичних розрахунків, створити єдиний

інформаційний простір для поліції та суміжних служб. Водночас впровадження таких технологій потребує дотримання принципів інформаційної безпеки, захисту персональних даних і збереження конфіденційності оперативної інформації.

Не менш важливою є людська складова аналітичної діяльності. Високий рівень професійної підготовки аналітиків, їх уміння працювати з великими обсягами даних, застосовувати логічні, статистичні та комп'ютерні методи аналізу є вирішальними для отримання достовірних висновків. У воєнний час вимоги до аналітиків зростають: від них очікують не лише технічних навичок, а й стратегічного мислення, здатності оцінювати ситуацію комплексно та прогнозувати її розвиток. Це вимагає постійного підвищення кваліфікації, формування нової аналітичної культури в поліції, що ґрунтується на принципах об'єктивності, системності та міждисциплінарності.

Особливе значення має інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності поліції, що включає формування єдиних баз даних, обмін інформацією між відомствами, стандартизацію аналітичних процедур. У воєнний період це забезпечення стає критично важливим для своєчасного виявлення загроз, попередження диверсійних дій і координації зусиль різних структур. Удосконалення механізмів інформаційного обміну є одним із ключових напрямів розвитку аналітичної діяльності, який має вирішальне значення для підвищення ефективності управління у сфері безпеки.

Актуальним завданням є також розроблення методологічних основ аналітичної діяльності поліції в умовах воєнного стану. Йдеться про створення єдиної системи критеріїв оцінки ефективності аналітичної роботи, визначення стандартів обробки та представлення аналітичних даних. Такий підхід сприятиме формуванню уніфікованої практики використання аналітичної інформації на різних рівнях управління, забезпечить прозорість та обґрунтованість управлінських рішень.

Крім того, варто відзначити перспективи розвитку аналітичної діяльності поліції. Вони пов'язані з подальшою цифровізацією правоохоронної системи, розбудовою інтелектуальних аналітичних платформ, інтеграцією з міжнародними інформаційними мережами. У майбутньому аналітична діяльність дедалі більше спиратиметься на використання штучного інтелекту, машинного навчання та прогнозних моделей, що дозволить значно підвищити точність оцінки криміногенної ситуації. Водночас ці процеси мають супроводжуватися розвитком правового регулювання, етичних стандартів та гарантій захисту прав людини.

Сучасна поліція повинна орієнтуватися на модель "аналітично керованої діяльності", коли всі управлінські рішення базуються на достовірних даних і системному аналізі. Такий підхід забезпечує ефективний розподіл ресурсів, оптимізацію операційної діяльності, зниження рівня ризиків та підвищення довіри суспільства до правоохоронних органів. В умовах воєнного стану це має особливе значення, оскільки аналітична функція стає основним інструментом адаптації поліції до динамічних загроз безпеці.

Аналітична діяльність поліції в умовах воєнного стану є ключовим елементом системи забезпечення правопорядку та безпеки. Вона дозволяє не лише реагувати на події, а й прогнозувати ризики, формувати ефективні стратегії дій. Кримінальний аналіз виступає її центральною складовою, забезпечуючи науково обґрунтоване прийняття управлінських рішень. Перспективи розвитку аналітичної діяльності пов'язані з розширенням цифрових технологій, підготовкою аналітичних кадрів і створенням єдиної методологічної бази. Реалізація цих напрямів сприятиме підвищенню ефективності діяльності поліції та зміцненню національної безпеки в цілому.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що аналітична діяльність поліції в умовах воєнного стану є визначальним чинником ефективності всієї системи забезпечення правопорядку та національної безпеки. Вона забезпечує інформаційну основу для управлінських рішень, сприяє підвищенню результативності оперативно-службової діяльності та дозволяє прогнозувати тенденції злочинності в динамічних умовах воєнного часу.

Встановлено, що воєнний стан зумовлює суттєві трансформації у структурі злочинності, що, своєю чергою, потребує адаптації аналітичних методів і підходів. Поліція стикається з обмеженістю ресурсів, нестачею достовірних даних і необхідністю швидкого реагування на зміни безпекової ситуації. Це підсилює значення кримінального аналізу як ключового інструменту прийняття рішень, орієнтованого на виявлення закономірностей, оцінку ризиків і прогнозування можливих загроз.

З'ясовано, що ефективна аналітична діяльність можлива лише за умови розвитку сучасної інформаційно-аналітичної інфраструктури, удосконалення системи обміну даними між підрозділами, підвищення рівня професійної підготовки аналітичних кадрів та впровадження інноваційних технологій. Особливого значення набуває створення єдиної методологічної бази кримінального аналізу, яка забезпечить уніфікацію процедур, об'єктивність оцінок і наукову обґрунтованість висновків.

Перспективним напрямом розвитку аналітичної діяльності поліції є подальша цифровізація управлінських процесів, застосування технологій штучного інтелекту, аналітики великих даних і геоінформаційних систем. Реалізація цих напрямів сприятиме переходу до моделі "аналітично керованої поліції", у якій рішення базуються на достовірних даних, прогнозах і науковому аналізі.

Отже, аналітична діяльність у сучасних умовах воєнного стану виступає не лише інструментом реагування, а й стратегічною функцією, що формує здатність поліції діяти на випередження, ефективно координувати зусилля з іншими структурами безпеки та забезпечувати стабільність у суспільстві. Подальше

вдосконалення кримінального аналізу і розвиток аналітичної культури в органах поліції є запорукою підвищення рівня безпеки держави й суспільної довіри до правоохоронної системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Синиціна Ю. П., Титаренко О. О. Правове регулювання інформаційно-аналітичної діяльності національної поліції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. С. 354-358.
2. Маковій В. П., Усата Г. О. Інформаційно-аналітична підтримка діяльності поліції як складова частина системи заходів із забезпечення інформаційної безпеки держави. *Морська безпека та оборона*. 2023. №1. С. 62-68.
3. Гончарук О. М., Ісмаїлов К. Ю. Кримінальний аналіз у системі правоохоронних органів України: поняття, мета й завдання. *Правовий часопис Донбасу*. 2023. № 2. С. 3-9.
4. Коцуренко В., Ігнатів В., Кисельов А. Кримінальний аналіз в воєнний час. *Universum*, 2024, (9). С. 133–137.
5. Тінін Д. Г. Інформаційно-аналітичне забезпечення поліцейських в умовах дії правового режиму воєнного стану: можливості та необхідність координаційних дій поліцейських під час отримання інформації на тимчасово окупованих та підконтрольних українських територіях. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2024. Випуск 83: частина 2. С. 62-68.
6. Олексієнко Д., Нікішенко Д., Івашук Р., Кисельов А. Штучний інтелект в кримінальному аналізі. *Universum*. 2025. (21). С. 521–526.
7. Ткаченко В. В. Основні аспекти кримінологічної характеристики (аналізу) злочинності під час воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2025. С. 181-188.
8. Білоус Р. В., Василичук В. І., Таран О. В. Використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 1. С. 131-137.
9. Федчак І. А. Основи кримінального аналізу : навчальний посібник. Львів : *Львівський державний університет внутрішніх справ*. 2021. 288 с.
10. Моца В. В. Теоретико-методологічні засади використання кримінального аналізу оперативними підрозділами правоохоронних органів України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2022. Вип. 73(2). С. 141-147.

REFERENCES:

1. Synytsina YU. P. & Tytarenko O. O. (2025). Pravove rehulyuvannya informatsiyno-analitychnoy diyal'nosti natsional'noyi politysi [Legal regulation of information and analytical activities of the national police]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal – Legal scientific electronic journal*. 1. 354-358. [in Ukrainian].
2. Makoviy V. P. & Usata H. O. (2023). Informatsiyno-analitychna pidtrymka diyal'nosti politysi yak skladova chastyna systemy zakhodiv iz zabezpechennya informatsiynoyi bezpeky derzhavy [Information and analytical support for police activities as a component of the system of measures to ensure the information security of the state]. *Mors'ka bezpeka ta oborona – Maritime Security and Defense*. 1. 62-68. [in Ukrainian].
3. Honcharuk O. M. & Ismaylov K. YU. (2023). Kryminal'nyy analiz u systemi pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy: ponyattya, meta y zavdannya [Criminal analysis in the system of law enforcement agencies of Ukraine: concept, goal and tasks]. *Pravovyy chasopys Donbasu – Legal Journal of Donbas*. 2. 3-9. [in Ukrainian].
4. Kotsurenko V., Ihnatov V. & Kysel'ov A. (2024). Kryminal'nyy analiz v voyennyy chas [Criminal analysis in wartime]. *Universum* (9). 133–137. [in Ukrainian].
5. Tinin D. H. (2024). Informatsiyno-analitychne zabezpechennya politseys'kykh v umovakh diy pravovoho rezhymu voyennoho stanu; mozhlyvosti ta neobkhidnist' koordynatsiynykh diy politseys'kykh pid chas otrymannya informatsiyi na tymchasovo okupovanykh ta pidkontrol'nykh ukrayins'kykh terytoriyakh [Information and analytical support for police officers under the legal regime of martial law: the possibilities and necessity of coordinating police actions when obtaining information in temporarily occupied and controlled Ukrainian territories]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho Universytetu. Seriya PRAVO – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. LAW Series*. Vypusk 83: chastyna 2. 62-68 [in Ukrainian].
6. Oleksiyenko D., Nikishenko D., Ivashchuk R. & Kysel'ov A. (2025). Shtuchnyy intelekt v kryminal'nomu analizi [Intelligence in Criminal Analysis]. *Universum*, (21), 521–526 [in Ukrainian].
7. Tkachenko V. V. (2025). Osnovni aspekty kryminolohichnoyi kharakterystyky (analizu) zlochynnosti pid chas voyennoho stanu [Main aspects of criminological characteristics (analysis) of crime during martial law]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho Universytetu – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*. 181-188 [in Ukrainian].
8. Bilous, R. V., Vasylynychuk, V. I. & Taran O. V. (2021). Vykorystannya metodiv kryminal'noho analizu pid chas operatyvnoho provadzhennya ta dosudovoho rozsliduvannya [Use of criminal analysis methods during operational proceedings and pre-trial investigation]. *Naukovyy visnyk Natsional'noyi akademiyi vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 1, 131-137 [in Ukrainian].
9. Fedchak, I. A. (2021). *Osnovy kryminal'noho analizu [Fundamentals of criminal analysis]*. L'viv : L'viv's'kyy derzhavnyy universytet vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].
10. Motsa, V. V. (2022). Teoretyko-metodolohichni zasady vykorystannya kryminal'noho analizu operatyvnymy pidrozdilamy pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy [Theoretical and methodological principles of the

use of criminal analysis by operational units of law enforcement agencies of Ukraine]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya : Pravo – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Law*, 73(2), 141-147 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 12.11.2025

УДК 343.5

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-19-156-160

Крамаренко Ігор Валерійович,

аспірант кафедри галузевого права та загально правових дисциплін

Інституту права та суспільних відносин Відкритого

міжнародного університету розвитку людини «Україна»

kramarenko_igor@ukr.net

ORCID ID: 0009-0009-6245-9099

ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БУДІВЕЛЬНОГО РИНКУ

У статті здійснено комплексне дослідження іноземного досвіду кримінально-правової охорони господарських відносин у сфері функціонування будівельного ринку, що має важливе значення для підвищення ефективності протидії економічним злочинам в Україні. Проаналізовано законодавчі моделі провідних країн Європейського Союзу, США та Великої Британії, які використовують багаторівневі механізми запобігання посяганням на економічну безпеку будівельної галузі. Особливу увагу приділено інструментам протидії шахрайству у сфері будівництва, корупційним злочинам, зловживанню службовим становищем, відмиванню коштів, порушенням антимонопольного законодавства та недобросовісній конкуренції. Розкрито переваги зарубіжних підходів, які ґрунтуються на жорстких вимогах до прозорості тендерних процедур, ефективних системах контролю за витрачанням бюджетних коштів, цифрових механізмах моніторингу будівельних робіт та фінансових потоків, а також на посиленій відповідальності за порушення у сфері будівництва.

На основі проведеного аналізу запропоновано напрями використання позитивного іноземного досвіду в українській правовій системі, зокрема шляхом гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами, удосконалення методик розслідування злочинів економічного характеру, підвищення прозорості державних закупівель та зміцнення інституційної спроможності антикорупційних органів. Зроблено висновок, що імплементація перевірених зарубіжних практик сприятиме підвищенню правової та економічної захищеності учасників будівельного ринку, формуванню конкурентного, доброчесного середовища та забезпеченню сталого розвитку галузі в Україні.

Ключові слова: кримінально-правова охорона, господарські відносини, будівельний ринок, іноземний досвід, корупційні правопорушення, економічна безпека, гармонізація законодавства.

Kramarenko I. FOREIGN EXPERIENCE OF CRIMINAL-LEGAL PROTECTION OF ECONOMIC RELATIONS IN THE FUNCTIONING OF THE CONSTRUCTION MARKET

The article presents a comprehensive study of foreign experience in the criminal-law protection of economic relations in the functioning of the construction market, which is essential for strengthening the effectiveness of combating economic crimes in Ukraine. The legislative models of the European Union, the United States, and the United Kingdom are analyzed, demonstrating the use of multi-level mechanisms to prevent offences threatening the economic security of the construction sector. Special attention is given to legal instruments aimed at countering construction-related fraud, corruption offences, abuse of official position, money laundering, violations of antitrust legislation, and unfair competition. The advantages of foreign approaches are highlighted, including strict requirements for transparency in tender procedures, effective systems for monitoring the use of budget funds, digital tools for overseeing construction processes and financial flows, as well as enhanced liability for violations in the construction industry.

Based on the conducted analysis, the article proposes directions for applying positive international practices within the Ukrainian legal system. These include harmonizing national legislation with European standards, improving methods for investigating economic crimes, increasing transparency in public procurement, and strengthening the institutional capacity of anti-corruption bodies. The study concludes that the implementation of proven foreign approaches will enhance the legal and economic protection of participants in the construction market, foster a competitive and fair business environment, and promote the sustainable development of the construction sector in Ukraine.

Keywords: criminal-legal protection, economic relations, construction market, foreign experience, corruption offenses, economic security, harmonization of legislation.

Постановка проблеми. Будівельний ринок є однією з ключових складових економіки України, що забезпечує розвиток інфраструктури та житлового фонду. Однак, незважаючи на значний потенціал, галузь стикається з численними проблемами, зокрема зловживаннями, корупцією та іншими правопорушеннями,